ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः श्री गुरुभ्यो नमः,
हरिः ॐ

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय आरण्यके द्वितीय

Contents

2.1 द्वितीयः प्रपाठकः - स्वाध्यायब्राह्मणं **1**

ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ॐ

2.1 द्वितीयः प्रपाठकः - स्वाध्यायब्राह्मणं

2.1 द्वितीयः प्रपाठकः - स्वाध्यायब्राह्मणं

T.A.2.1.1

सह वै देवानां चासुराणां च यज्ञु प्रतंतावास्तां वयꣳ स्वर्गं लोकमैष्यामो वयमैष्याम इति तेऽसुराः सन्नह्य सहसैवाचरन् ब्रह्मचर्येण तपसैव देवास्तेऽसुरा अमुह्यꣳस्ते न प्राजानꣳस्ते पराभवन्ते न स्वर्गं लोकमायन्, प्रसृतेन वै यज्ञेन देवाः स्वर्गं लोकमायन् न प्रसृतेनासुरान् पराऽभावयन् ,प्रसृतो ह वै यज्ञोपवीतिनो यज्ञोऽप्रसृतोऽनुपवीतिनो यत्किञ्च ब्राह्मणो यज्ञोपवीत्यधीते यजत एव तत् तस्माद् यज्ञोपवीत्येवाधीयीत याजयेद् यजेत वा यज्ञस्य प्रसृत्या , अजिनं वासो वा दक्षिणत उपवीय दक्षिणं बाहुमुद्धरतेऽवं धत्ते सव्यमिति यज्ञोपवीतमेतदेव विपरीतं प्राचीनावीतꣳ सम्वीतं मानुषम् । **1**

(णो खोर्वै fऑर् थिस् आनुवाकम्) **1**

T.A.2.2.1

रक्षाꣳसि हवा पुरोनुवाके तपोऽग्रमतिष्ठन्त तान् प्रजापतिर् वरेणोपामन्त्रयत तानि वरमवृणीतादित्यो नो योद्धा इति तान् प्रजापति-रब्रवीद्-योधयद्धमिति तस्मादुत्तिष्ठन्तꣳ हवा तानि रक्षाꣳस्यादित्यं योधयन्ति यावदस्तमन्वगात् तानि ह वा एतानि रक्षाꣳसि गायत्रिया ऽभिमन्त्रितेनांभसा शाम्यन्ति

तदु॑ ह॒ वा ए॒ते ब्र॑ह्मवा॒दिनः॑ पू॒र्वाभि॑मु॒खाः स॒न्ध्यायां॑ गायत्रि॒याऽभि॑मन्त्रिता॒ आप॑ ऊ॒र्द्धं ॑विक्षि॑पन्ति॒ ता ए॒ता आपो॑ व॒ज्रीभू॒त्वा तानि॒ रक्षाꣳ॑सि म॒न्देहाऽरु॑णे द्वी॒पे प्रक्षि॑पन्ति॒ यत् प्र॑दक्षि॒णं प्रक्र॑मन्ति॒ तेन॑ पा॒प्मान॒मव॑ धून्वन्त्यु॒द्यन्त॑मस्तं॒ ॑यन्त॑मादि॒त्य-म॑भिद्ध्या॒यन् कु॒र्वन् ब्रा॑ह्म॒णो वि॒द्वान्थ् स॒कलं॑ भ॒द्रम॑श्नुते॒ ऽसावा॑दि॒त्यो ब्र॒ह्मेति॒ ब्रह्मै॒व सन् ब्रह्मा॒प्येति॒ य ए॒वं ॑वेद॑ । **2**

(णो खॊर्वै fऒर् थिस् आनुवाकम्) **2**

T.A.2.3.1

यद्-दे॑वा देव॒हेड॑नं॒ (देव॒हेळ॑नं॒) देवा॑सश्चकृ॒मा व॒यम् । आदि॑त्या॒स्तस्मा॑न्मा मुञ्चत॒र्तस्य॒र्तेन॒ मामि॒त ॥ देवा॑ जीवनका॒म्या यद्-वा॒चाऽनृ॑तमूदि॒म । तस्मा॑न्न इ॒ह मु॑ञ्चत॒ विश्वे॑ देवाः स॒जोष॑सः ॥ ऋ॒तेन॑ द्यावापृथिवी ऋ॒तेन॒ त्वꣳ स॑रस्वति । कृ॒तान्नः॑ पा॒ह्येन॑सो॒ यत् किञ्चानृ॑तमूदि॒म ॥ इ॒न्द्रा॒ग्नी मि॒त्रावरु॑णौ॒ सोमो॑ धा॒ता बृह॒स्पतिः॑ । ते नो॑ मुञ्च॒न्त्वेन॑सो॒ यद॒न्यकृ॑तमारि॒म ॥ स॒जा॒त॒शꣳसादु॒त जा॑मिशꣳ साञ्ज्याय॑सः॒ शꣳसा॑दु॒त वा॒ कनी॑यसः । अना॑धृष्टं दे॒वकृ॑तं ॑यदेन॒स्तस्मा॒त् त्वम॒स्माञ् जा॑तवेदो मुमुग्धि ( ) ॥ यद्वा॒चा यन् मन॑सा बा॒हुभ्या॑-मू॒रुभ्या॑मष्ठी॒वद्भ्या॑ शि॒श्नैर्यदनृ॑तं चकृ॒मा व॒यम् । अ॒ग्निर्मा॒ तस्मा॒देन॑सा॒ गार्ह॑पत्यः॒ प्रमु॑ञ्चतु चकृ॒म यानि॑ दुष्कृ॒ता ॥ येन॑ त्रि॒तो अ॑र्ण॒वान् निर्ब॑भूव॒ येन॒ सूर्यं॑ तम॑सो निर्मु॒मोच॑ । येनेन्द्रो॒ विश्वा॒ अज॑हा॒दरा॑ती॒स्तेना॒हं ज्योति॑षा॒ ज्योति॑रानशा॒न आ॑क्षि ॥ यत् कुसी॑दु॒मप्र॑तीत्तं॒ मये॒ह येन॑ य॒मस्य॑ नि॒धिना॒ चरा॑मि । ए॒तत्तद॑ग्ने अनृ॒णो भ॑वामि॒ जीव॑न्ने॒व प्रति॒ तत्ते॑ दधामि ॥ "यन्मयि॑ मा॒ता17" "यदा॑ पि॒पेष॒18" "यद॒न्तरि॑क्षं॒19" "॑यदा॒शसा20 "ऽति॑क्रामामि21" "त्रि॒ते दे॒वा22" "दि॒वि जा॒ता23" "यदाप॑24" "इ॒मं मे॑ वरुण॒25" "तत्त्वा॑ यामि॒26" "त्वं नो॑ अग्ने॒27" "सत्वं नो॑ अग्ने॒28" "त्वम॑ग्ने अ॒यासि॑29" । **3**

(मु॒मु॒ग्धि॒ स॒प्त च॑) **3**

T.A.2.4.1

यददीव्यन्नृणमहं बभूवादिथ् सन्वा संजगर जनेभ्यः । अग्निर्मा तस्मादिन्द्रश्च समॅविदानौ प्रमुञ्चताम् ॥ यद्धस्ताभ्यां चकर किल्बिषाण्यक्षाणां वग्नुमुपजिघ्नमानः । उग्रम्पश्या च राष्ट्रभृच्च तान्यफ्सरसा वनुदत्ता-मृणानि ॥ उग्रंपश्ये राष्ट्रभृत् किल्बिषाणि यदक्षवृत्तमनुदत्तमेतत् । नेन्न ऋणानृणव इथ्समानो यमस्य लोके अधि रज्जुराय ॥ "अव ते हेड (हेळ) 30" "उदुत्तम31" "मिमं मे वरुण32" "तत्त्वा यामि33" "त्वं नो अग्ने34" "सत्वं नो अग्ने36 ॥ संकुसुको विकुसुको निर्.ऋथो यश्च निस्वनः । तेऽ(1)स्मद्-यक्ष्ममनागसो दूराद्-दूरमचीचतम् ॥ निर्यक्ष्ममचीचते कृत्यां निर्.ऋतिं च ( ) । तेन योऽ(1)स्मथ्समृच्छातै तमस्मै प्रसुवामसि ॥ दुश्शꣳसानुशꣳसाभ्यां घणेनानुघणेन च । तेनान्योऽ(1)स्मथ् समृच्छातै तमस्मै प्रसुवामसि ॥ समॅवर्चसा पयसा सन्तनूभिरगन्महि मनसा सꣳ शिवेन । त्वष्टा नो अत्र विदधातु रायोऽनुमार्ष्टु तन्वो(1) यद्-विलिष्टम् । **4**

(कृत्यां निर्.ऋतिं च पञ्च च) **4**

T.A.2.5.1

आयुष्टे विश्वतो दधदयमग्निर्वरेण्यः । पुनस्ते प्राण आयाति परा यक्ष्मꣳ सुवामि ते ॥ आयुर्दा अग्ने हविषो जुषाणो घृतप्रतीको घृतयोनिरेधि । घृतं पीत्वा मधु चारु गव्यं पितेव पुत्रमभि रक्षतादिमम् ॥ इममग्न आयुषे वर्चसे कृधि तिग्ममोजो वरुण सꣳशिशाधि । मातेवास्मा अदिते शर्म यच्छ विश्वे देवा जरदष्टिर् यथाऽसत् ॥ अग्न आयूꣳषि पवस आसुवोर्जमिषं च नः । आरे बाधस्व दुच्छुनाम् ॥ अग्ने पवस्व स्वपा अस्मे वर्चः सुवीर्यम् । दधद् रयिं मयि पोषम् । **1-3**

(पोषं - ददध्मसि - पुरोहितश्चत्वारिं च) **5**

T.A.2.6.1

वैश्वानराय प्रतिवेदयामो यदीनृणꣳ सङ्गरो देवतासु । स एतान् पाशान् प्रमुचन् प्रवेद स नो मुञ्चातु

दुरि॒तादव॒द्यात् ॥ वै॒श्वा॒न॒रः पव॑यान्नः प॒वित्रै॒र्यथ् स॑ङ्ग॒र-म॒भिधावा॑म्या॒शाम् । अना॑जान॒न् मन॑सा॒ याच॑मानो॒ यदत्रैनो॒ अव॒ तथ् सु॑वामि ॥ अ॒मी ये सु॒भगे॑ दि॒वि वि॒चृतौ॒ नाम॒ तार॑के । प्रेहामृत॑स्य यच्छता-मे॒तद्-ब॑द्धक॒मोच॑नम् ॥ विजि॑हीर्ष्व लो॒कान् कृ॑धि ब॒न्धान् मु॑ञ्चासि॒ बद्ध॑कम् । योने॑रिव॒ प्रच्यु॑तो॒ गर्भ॒ः सर्वा॑न् प॒थो अ॑नुष्व ॥ स प्र॑जा॒नन् प्रति॑गृभ्णीत वि॒द्वान् प्र॒जाप॑तिः प्रथम॒जा ऋ॒तस्य॑ । अ॒स्माभि॑र्द॒त्तं ज॒रसः॑ प॒रस्ता॒दच्छि॑न्नं॒ तन्तु॑मनु॒ संच॑रेम । **1-2**

(च॒रे॒म॒ - पु॒त्रꣳ षट्च॑) **6**

T.A.2.7.1

वात॑रशना ह॒ वा ऋष॑यः श्रम॒णा ऊ॒र्द्धम॑न्थि॒नो ब॑भूवु॒स्ता-नृष॑यो॒ऽर्थ-मा॑यꣳस्ते नि॒लाय॑-मचरꣳस्ते-ऽनु॑प्रविशुः कूश्मा॒ण्डानि॒ ताꣳ-स्तेष्वन्व॑विन्द-ञ्छ्रद्धया॑ च॒ तप॑सा च॒ , तानृष॑योऽब्रुवन् क॒था नि॒लाय॑ चर॒थेति॒ त ऋषी॑नब्रुव॒न्नमो॑ वोऽस्तु भगवन्तो॒ऽस्मिन् धा॑म्नि॒ केन॑ वः सपर्या॒मेति॒ तानृष॑योऽब्रुवन् प॒वित्रं॑ नो ब्रूत॒ येना॑रे॒पसः॑ स्या॒मेति॒ त ए॒तानि॑ सू॒क्तान्य॑पश्य॒न्. , यद्-दे॑वा देव॒हेड॑नं॒ (देव॒हेळ॑नं॒) यदद॑ीव्यन्नृ॒णम॒हं ब॒भूवायु॑ष्टे वि॒श्वतो॑ दध॒दित्ये॒तैराज्यं॑ जुहुत वैश्वान॒राय॒ प्रति॑वेदयाम॒ इत्युप॑तिष्ठत॒ यद॑र्वा॒चीन॒मेनो॑ भ्रूणह॒त्याया॒स्तस्मा॑न् मोक्ष्यद्ध॒ इति॒ ,त ए॒तैर॑जुहवु॒स्तेऽरे॒पसो॑ऽभवन् कर्मा॒दिष्वे॒तैर्-जु॑हुयात् पू॒तो दे॑वलो॒कान् थ्सम॑श्नुते । **7**

(णो खॊर्वै fऒर् थिस् आनुवाकम्) **7**

T.A.2.8.1

कू॒श्मा॒ण्डैर् जु॑हुया॒द्-योऽपू॑त इव॒ मन्ये॑त॒ यथा॑ स्ते॒नो यथा॑ भ्रूण॒हैवमे॒ष भ॑वति॒ योऽयोनौ॒ रेतः॑ सि॒ञ्चति॒, यद॑र्वा॒चीन॒मेनो॑ भ्रूणह॒त्याया॒स्तस्मा॑न् मुच्यते॒ याव॒देनो॑ दी॒क्षामुपै॑ति दीक्षि॒त ए॒तैः स॑त॒ति जु॑होति सम्॑वथ्स॒रं दी॑क्षि॒तो भ॑वति सम्॑वथ्स॒रादे॒वात्मानं॑ पुनीते॒ मासं॑ दीक्षि॒तो भ॑वति॒ यो मासः॒ स सम्॑वथ्स॒रः सम्॑वथ्स॒रादे॒वात्मानं॑ पुनीते॒ चतु॑र्विꣳशतिꣳ रात्री॑र्दीक्षि॒तो भ॑वति॒ चतु॑र्विꣳशति-रर्द्धमा॒साः

सं॑म्॒वथ्स॒रः सं॑म्॒वथ्स॒रादे॒वात्मानं॑ पुनीते॒ द्वाद॑श॒ रात्री॑र्दीक्षि॒तो भ॑वति॒ द्वाद॑श॒ मासाः॑ सम्॒वथ्स॒रः सं॑म्॒वथ्स॒रादे॒वात्मानं॑ पुनीते॒ षड्रात्री॑र्दीक्षि॒तो भ॑वति॒ षड्वा ऋ॒तवः॑ सम्॒वथ्स॒रः सं॑म्॒वथ्स॒रादे॒वात्मानं॑ पुनीते ति॒स्रो रात्री॑र्-दीक्षि॒तो भ॑वति त्रि॒पदा॑ गाय॒त्री गा॑यत्रि॒या ए॒वात्मानं॑ पुनीते॒ न मा॒ऽसम॑श्नीयान्न स्त्रिय॒मुपे॑या॒न्नोपर्या॑सीत॒ जुगु॑प्से॒तानृ॑ता॒त्पयो॑ ब्राह्म॒णस्य॑ व्र॒तं य॑वा॒गू रा॑ज॒न्य॑स्या॒मिक्षा॒ वैश्य॒स्याथो॑ सौ॒म्येऽप्य॑द्धु॒र ए॒तद्व्र॒तं ब्रू॑या॒द् यदि॒ मन्ये॑-तोप॒दस्या॒मीत्यो॑द॒नं धा॒नाः सक्तूं॑ घृ॒तमित्यनु॑व्रतयेदा॒त्मनोऽनु॑पदासाय । **8**

(णो खॊर्वै fऑर् थिस् आनुवाकम्) **8**

T.A.2.9.1

अ॒जान्. ह॒ वै पृश्नीः॑स्तप॒स्यमा॑ना॒न् ब्रह्म॑ स्वय॒ंभ्व॑भ्यान॑र्.ष॒त्त ऋष॑योऽभव॒न् तद्दृषी॑णा-मृषि॒त्वं तां दे॒वता॒मुपा॑तिष्ठन्त य॒ज्ञका॑मा॒स्त एतं॑ ब्र॑ह्मय॒ज्ञ-म॑पश्य॒न्-तमाऽह॑र॒न्-तेना॑यजन्त॒ यद्दृ॒चोऽद्ध्य॒गीष॑त॒ ताः पय॑ आहुतयो दे॒वाना॑मभव॒न्. यद्-यजूं॑षि घृ॒ताहु॑तयो॒ यथ् सामा॑नि॒ सोमा॑हुतयो॒ यदथ॑र्वाङ्गिरसो॒ मद्धा॑हुतयो॒ यद्ब्रा॑ह्म॒णानी॑तिहा॒सान्-पु॑रा॒णानि॒ कल्पा॒न् गाथा॑ नाराशं॒सीर्मे॑दाहु॒तयो॑ दे॒वाना॑-मभव॒न्ताभि॒ः क्षुध॑ं पा॒प्मान॒-मपा॑घ्न॒न्-नप॑हतपाप्मानो दे॒वाः स्व॒र्गं॑ लो॒कमा॑य॒न् ब्रह्म॑ण॒ः सायु॑ज्य॒-मृष॑योऽगच्छन्न् । **9**

(णो खॊर्वै fऑर् थिस् आनुवाकम्) **9**

T.A.2.10.1

पञ्च॒ वा ए॒ते म॑हाय॒ज्ञाः स॑त॒ति प्रता॑यन्ते सत॒ति सन्ति॑ष्ठन्ते देवय॒ज्ञः पि॑तृय॒ज्ञो भू॑तय॒ज्ञो म॑नुष्यय॒ज्ञो ब्र॑ह्मय॒ज्ञ इति॒ यद॒ग्नौ जु॒होत्य॒पि स॒मिधं॒ तद्-दे॑वय॒ज्ञः सन्ति॑ष्ठते॒ यत् पि॒तृभ्य॑ः स्व॒धा क॒रोत्यप्य॒पस्तत् पि॑तृय॒ज्ञः सन्ति॑ष्ठते॒यद्-भू॒तेभ्यो॑ ब॒लिꣳ हर॑ति॒ तद्-भू॑तय॒ज्ञः सन्ति॑ष्ठते॒ यद्ब्रा॑ह्म॒णेभ्योऽन्नं॒ ददा॑ति॒ तन्म॑नुष्यय॒ज्ञः सन्ति॑ष्ठते॒ यथ्स्वा॑द्ध्या॒य-मधी॑यी॒-तैका॑मप्यृ॒चं य॑जु॒ः-साम॑ वा॒ तद्ब्र॑ह्मय॒ज्ञः सन्ति॑ष्ठते॒ यद्दृ॒चोऽधी॑ते॒ पय॑स॒ः कूल्या॑ अस्य पि॒तॄन् थ्स्व॒धा अ॒भिव॑हन्ति॒ यद्-यजूं॑षि घृ॒तस्य॑ कूल्या॒ यथ् सामा॑नि॒ सोम॑ एभ्यः पवते॒

यदथर्वाङ्गिरसो मधोः कूल्या यद्ब्राह्मणा-नीतिहासान्-पुराणानि कल्पान् गाथा नाराशꣳसीर्-मेदसः कूल्या अस्य पितॄन्थ् स्वधा अभिवहन्ति यदृचोऽधीते पय आहुतिभिरेव तद्-देवाꣳस्तर्पयति यद्-यजूꣳषि घृताहुतिभिर्यथ् सामानि सोमाहुतिभिर्-यदथर्वाङ्गिरसो मद्धाहुतिभिर्-यद्ब्राह्मणा-नीतिहासान्-पुराणानि कल्पान् गाथा नाराशꣳसीर्-मेदाहुतिभिरेव तद्-देवाꣳस्तर्पयति त एनन् तृप्ता आयुषा तेजसा वर्चसा श्रिया यशसा ब्रह्मवर्चसेनान्नाद्येन च तर्पयन्ति । **10**

(णो खोर्वै fओर् थिस् आनुवाकम्) **10**

T.A.2.11.1

ब्रह्मयज्ञेन यक्ष्यमाणः प्राच्यां दिशि ग्रामादछदिर्दर्रꣳश उदीच्यां प्रागुदीच्यां वोदित आदित्ये दक्षिणत उपवीयोपविश्य हस्तावनिज्य त्रिराचामेद्भिः परिमृज्य सकृदुपस्पृश्य शिरश्चक्षुषी नासिके श्रोत्रे हृदयमालभ्य यत् त्रिराचामति तेन ऋचः प्रीणाति यद्भिः परिमृजति तेन यजूꣳषि यथ् सकृदुपस्पृशति तेन सामानि (यथ् सव्यं पाणि पादौ प्रोक्षति) यच्छिरश्चक्षुषी नासिके श्रोत्रे हृदयमालभते तेनाथर्वाङ्गिरसो ब्राह्मणा-नीतिहासान् पुराणानि कल्पान् गाथा नाराशꣳसीः प्रीणाति दर्भाणां महदुपस्तीर्योपस्थं कृत्वा प्राङासीनः स्वाद्ध्यायमधीयीतापां वा एष ओषधीनाꣳ रसो यद्-दर्भाः सरसमेव ब्रह्म कुरुते दक्षिणोत्तरौ पाणी (पादौ) कृत्वा सपवित्रावोमिति प्रतिपद्यत एतद्वै यजुस्त्रयीं विद्यां प्रत्येषा वागेतत्परमम क्षरं तदेतदृचाऽभ्युक्तमृचो अक्षरे परमे व्योमन्. यस्मिन् देवा अधि विश्वे निषेदुर्यस्तन्न वेद किमृचा करिष्यति य इत्तद्विदुस्त इमे समासत इति त्रीनेव प्रायुङ्क्त भूर्भुवःस्वरित्याहैतद्वै वाचः सत्यं यदेव वाचः सत्यं तत् प्रायुङ्क्थ सावित्रीं गायत्रीं त्रिरन्वाह पच्छोऽर्द्धर्चशोऽनवानꣳ सविता श्रियः प्रसविता श्रियमेवाप्नोत् यथो प्रज्ञातयैव प्रतिपदा छन्दाꣳसि प्रतिपद्यते । **11**

(णो खोर्वै fओर् थिस् आनुवाकम्) **11**

T.A.2.12.1

ग्रामे मनसा स्वाद्ध्यायमधीयीत दिवा नक्तं वेति ह स्माह शौच आह्वेय उतारण्येऽबल उत वाचोत तिष्ठन्नुत व्रजन्नुतासीन उत शयानोऽधीयीतैव स्वाद्ध्यायं तपस्वी पुण्यो भवति य एवं विद्वान्थ् स्वाद्ध्यायमधीते नमो ब्रह्मणे नमो अस्त्वग्नये नमः पृथिव्यै नम ओषधीभ्यः । नमो वाचे नमो वाचस्पतये नमो विष्णवे बृहते करोमि । **12**

(णो खोर्वै fओर् थिस् आनुवाकम्) **12**

T.A.2.13.1

मद्ध्यन्दिने प्रबलमधीयीतासौ खलु वावैष आदित्यो यद्ब्राह्मणस्तस्मात्तर्हि तेक्ष्णिष्ठं तपति तदेषाऽभ्युक्ता ॥ चित्रं देवानामुदगादनीकं चक्षुर्मित्रस्य वरुणस्याग्नेः । आऽप्रा द्यावापृथिवी अन्तरिक्षꣳ सूर्य आत्मा जगतस्तस्थुषश्चेति स वा एष यज्ञः सद्यः प्रतायते सद्यः सन्तिष्ठते तस्य प्राख्सायमवभृथो नमो ब्रह्मण इति परिधानीयां त्रिरन्वाहाप उपस्पृश्य गृहानेति ततो यत्किंच ददाति सा दक्षिणा । **13**

(णो खोर्वै fओर् थिस् आनुवाकम्) **13**

T.A.2.14.1

तस्य वा एतस्य यज्ञस्य मेघो हविर्द्धानं विद्युदग्निर्वर्षꣳ हविः स्तनयित्नुर्-वषट्कारो यदवस्फूर्जति सोऽनुवषट्कारो वायुरात्माऽमावास्यां स्विष्टकृद्य एवं विद्वान्मेघे वर्षति विद्योतमाने स्तनयत्यवस्फूर्जति पवमाने वायावमावास्यायाꣳ स्वाद्ध्यायमधीते तप एव तत्तप्यते तपो हि स्वाद्ध्याय इत्युत्तमं नाकꣳ रोहत्युत्तमः समानानां भवति यावन्तꣳ ह वा इमां वित्तस्य पूर्णां ददथ्स्वर्गं लोकं जयति तावन्तं लोकं जयति भूयाꣳसं चाक्षय्यं चाप पुनर्मृत्युं जयति ब्रह्मणः सायुज्यं गच्छति । **14**

(णो खोर्वै fओर् थिस् आनुवाकम्) **14**

T.A.2.15.1

तस्य वा एतस्य यज्ञस्य द्वावनद्ध्यायौ यदाऽऽत्माऽशुचिर्-यद्-देशः समृद्धिर्दैवतानि य एवं विद्वान् महारात्र उषस्युदिते व्रजꣳस्तिष्ठन्-नासीनः शयानोऽरण्ये ग्रामे वा यावत्तरसꣳ स्वाद्ध्यायमधीते सर्वान् लोकाञ्जयति सर्वान् लोकाननृणोऽनु संचरति तदेषाऽभ्युक्ता ॥ अनृणा अस्मिन्ननृणाः परस्मिꣳस्तृतीये लोके अनृणाः स्याम । ये देवयाना उत पितृयाणाः सर्वान् पथो अनृणा आक्षीयेमेत्यग्निं वै जातं पाप्मा जग्राह तं देवा आहुतीभिः पाप्मानमपाघ्नन्-नाहुतीनां यज्ञेन यज्ञस्य दक्षिणाभिर्-दक्षिणानां ब्राह्मणेन ब्राह्मणस्य छन्दोभिः छन्दसाꣳ स्वाद्ध्यायेनापहतपाप्मा स्वाद्ध्यायो देवपवित्रं वा एतत्तं योऽनूथ् सृजत्यभागो वाचि भवत्यभागो नाके तदेषाऽभ्युक्ता ॥ यस्तित्याज सखिविदꣳ सखायं न तस्य वाच्यपि भागो अस्ति । यदीꣳ शृणोत्यलकꣳ शृणोति न हि प्रवेद सुकृतस्य पन्थामिति तस्माथ् स्वाद्ध्यायोऽद्ध्येतव्यो यं यं क्रतुमधीते तेन तेनास्येष्टं भवत्यग्नेर्-वायो-रादित्यस्य सायुज्यं गच्छति तदेषाऽभ्युक्ता ॥ ये अर्वाङुत वा पुराणे वेदं विद्वाꣳसमभितो वदन्त्यादित्यमेव ते परिवदन्ति सर्वे अग्निं द्वितीयं तृतीयं च हꣳसमिति यावतीर्वै देवतास्ताः सर्वा वेदविदि ब्राह्मणे वसन्ति तस्माद् ब्राह्मणेभ्यो वेदविद्भ्यो दिवेदिवे नमस्कुर्यान्नाश्लीलं कीर्तयेदेता एव देवताः प्रीणाति । **15**

(णो खॉर्वै fऑर् थिस् आनुवाकम्) **15**

T.A.2.16.1

रिच्यत इव वा एष प्रेव रिच्यते यो याजयति प्रति वा गृह्णाति याजयित्वा प्रतिगृह्य वाऽनश्नन्त्रिः स्वाद्ध्यायं वेदमधीयीत त्रिरात्रं वा सावित्रीं गायत्री-मन्वातिरेचयति वरो दक्षिणा वरेणैव वरꣳ स्पृणोत्यात्मा हि वरः । **16**

(णो खॉर्वै fऑर् थिस् आनुवाकम्) **16**

T.A.2.17.1

दुहे ह वा एष छन्दाꣳसि यो याजयति स येन यज्ञक्रतुना याजयेथ् सोऽरण्यं परेत्य शुचौ देशे स्वाद्ध्याय-मेवैन-मधीयन्नासीत तस्यानशनं दीक्षा स्थानमुपसद आसनꣳ सुत्या वाग्जुहूर्मन उपभृद्धृतिर्द्धुवा प्राणो हविः सामाद्ध्वर्युः स वा एष यज्ञः प्राणदक्षिणोऽनन्तदक्षिणः समृद्धतरः । **17**

(णो खोर्वै fओर् थिस् आनुवाकम्) **17**

T.A.2.18.1

कतिधाऽवकीर्णी प्रविशति चतुर्द्धेत्याहुर्-ब्रह्मवादिनो मरुतः प्राणैरिन्द्रं बलेन बृहस्पतिं ब्रह्मवर्चसेनाग्निमेवेतरेण सर्वेण तस्यैतां प्रायश्चित्तिं विदाञ्चकार सुदेवः काश्यपो यो ब्रह्मचार्यवकिरेदमावास्यायाꣳ रात्र्यामग्निं प्रणीयोपसमाधाय द्विराज्यस्योपघातं जुहोति कामावकीर्णोऽस्म्यवकीर्णोऽस्मि काम कामाय स्वाहा कामाभिद्रुग्धोऽस्म्यभिद्रुग्धोऽस्मि काम कामाय स्वाहेत्यमृतं वा आज्यममृतमेवात्मन् धत्ते हुत्वा प्रयताञ्जलिः कवातिर्यङ्ङग्निमभि मन्त्रयेत सं मा सिञ्चन्तु मरुतः समिन्द्रः संबृहस्पतिः । सं माऽयमग्निः सिञ्चत्वायुषा च बलेन चायुष्मन्तं करोत मेति प्रति हास्मै मरुतः प्राणान् दधति प्रतीन्द्रो बलं प्रति बृहस्पतिर् ब्रह्मवर्चसं प्रत्यग्निरितरथ्सर्वꣳ सर्वतनुर्भूत्वा सर्वमायुरेति त्रिरभिमन्त्रयेत त्रिषत्या हि देवा योऽपूत इव मन्येत स इत्थं जुहुयादित्थ-मभिमन्त्रयेत पुनीत एवात्मान-मायुरेवात्मन् धत्ते वरो दक्षिणा वरेणैव वरꣳ स्पृणोत्यात्मा हि वरः । **18**

(णो खोर्वै fओर् थिस् आनुवाकम्) **18**

T.A.2.19.1

भूः प्रपद्ये भुवः प्रपद्ये स्वः प्रपद्ये भूर्भुवःस्वः प्रपद्ये ब्रह्म प्रपद्ये ब्रह्मकोशं प्रपद्येऽमृतं प्रपद्येऽमृतकोशं प्रपद्ये चतुर्जालं ब्रह्मकोशं यं मृत्युर्नावपश्यति तं प्रपद्ये देवान् प्रपद्ये देवपुरं प्रपद्ये परीवृतो वरीवृतो

ब्रह्मणा वर्मणाऽहं तेजसा कश्यपस्य यस्मै नमस्तच्छिरो धर्मो मूर्द्धानं ब्रह्मोत्तरा हनुर्यज्ञोऽधरा विष्णुरु हृदयꣳ समॅवथ्सरः प्रजननमश्विनौ पूर्वपादावत्रिर्मद्ध्यं मित्रावरुणा वपरपादावग्निः पुच्छस्य प्रथमं काण्डं तत इन्द्रस्ततः प्रजापतिरभयं चतुर्थꣳ स वा एष दिव्यः शाँक्करः शिशुमारस्तꣳ ह य एवं ॅवेदाप पुनर्मृत्युं जयति जयति स्वर्गं ॅलोकं नाद्धनि प्रमीयते नाफ्सु प्रमीयते नाग्नौ प्रमीयते नानपत्यः प्रमीयते लघ्वान्नो भवति ध्रुवस्त्वमसि ध्रुवस्य क्षितमसि त्वं भूतानामधिपतिरसि त्वं भूतानाꣳ श्रेष्ठोऽसि त्वां भूतान्युपपर्यावर्तन्ते नमस्ते नमः सर्वं ते **नमो नमः । **19**

(णो खोर्वै fऑर् थिस् आनुवाकम्) **19**

T.A.2.20.1

नमः प्राच्यै दिशे याश्च देवता एतस्यां प्रतिवसन्त्ये ताभ्यश्च नमो नमो दक्षिणायै दिशे याश्च देवता एतस्यां प्रतिवसन्त्ये ताभ्यश्च नमो नमः प्रतीच्यै दिशे याश्च देवता एतस्यां प्रतिवसन्त्ये ताभ्यश्च नमो नम उदीच्यै दिशे याश्च देवता एतस्यां प्रतिवसन्त्ये ताभ्यश्च नमो नम ऊर्द्ध्वायै दिशे याश्च देवता एतस्यां प्रतिवसन्त्ये ताभ्यश्च नमो नमोऽधरायै दिशे याश्च देवता एतस्यां प्रतिवसन्त्ये ताभ्यश्च नमो नमोऽवान्तरायै दिशे याश्च देवता एतस्यां प्रतिवसन्त्ये ताभ्यश्च नमो नमो गङ्गायमुनयोर्मद्ध्ये ये वसन्ति ते मे प्रसन्नात्मानस्चिरं जीवितं ॅवर्द्धयन्ति नमो गङ्गायमुनयोर्मुनिभ्यश्च नमो नमो गङ्गायमुनयोर्मुनिभ्यश्च नमः । **20**

(णो खोर्वै fऑर् थिस् आनुवाकम्) **20**

Prapaataka Korvai with starting Padams of 1 to20 Anuvaakams :-

(सह - रक्षाꣳसि - यद् देवाः सप्तदश - यददीव्यन् पञ्चदश - युष्टे चतुस्त्रिꣳशद् - वैश्वानराय षड्विꣳशतिर्-वातरशना ह - कुश्माण्डै- रजान्. ह - पञ्च - ब्रह्मयज्ञेन - ग्रामे - मद्ध्यन्दिने - तस्य वै मेघ - स्तस्य वै द्वौ - रिच्यते - दुहे ह - कतिधाऽवकीर्णी - भूर् - नमः प्राच्यै विꣳशतिः)

korvai with starting padams of1, 11, 21 Series of Dasinis :-
छन्नोत् बे देरिवेद् अस् थे वक्यम्स् इन् सोमे ओf थे डसिनिस् दो नोत् चोन्fओर्म् तो थे स्तन्दर्द् ओf 10 वक्यम्स् पेर् डसिनि. ठे समे रेअसोन् इस् अप्पिलिचब्ले fओर् नोन् अवैलबित्य् ओf आनुवाक खोर्वे इन् सोमे ओf थे अबोवे आनुवाकम्स्.

first and last padam in TA, 2nd Prapaatakam :-
(सह॑ वै - मुनि॑भ्यश्च॒ नमः)

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे आरण्यके द्वितीयः प्रपाठकः समाप्तः ॥
Appendix (of Expansions) ट्.आ. 2.3.1 - "यन्मयि॑ मा॒ता17" यन्मयि॑ मा॒ता गर्भे॑ स॒ति । एन॑श्च॒कार॒ यत्पि॒ता । अ॒ग्निर्मा॒ तस्मा॒देन॑सः ॥ 17 (17 appearing in T.B.3.7.12.3)
ट्.आ. 2.3.1 - "यदा॑ पि॒पेष॒18" "यद॒न्तरि॑क्षं॒19" "यदा॒शसा20 "ऽति॑क्रामामि21" "त्रि॒ते दे॒वा22" यदा॑ पि॒पेष॑ मा॒तर॑ं पि॒तर॑ं । पु॒त्रः प्रमु॑दितो॒ धयन्न् । अहिꣳसितौ पि॒तरौ॒ मया॒ तत् । तद॑ग्ने अनृ॒णो भ॑वामि ॥ 18 (18 appearing in T.B.3.7.12.4)
यद॒न्तरि॑क्षं पृथि॒वीमु॒त द्यां । यन्मा॒तर॑ं पि॒तर॑ं वा जिहिꣳसि॒म । अ॒ग्निर्मा॒ तस्मा॒देन॑सः ॥ 19 (19 appearing in T.B.3.7.12.4)
यदा॒शसा॑ नि॒शसा॒ यत्प॑रा॒शसा॑ । यदेन॑श्च कृ॒मा नूत॑न॒ं यत्पु॑रा॒णं । अ॒ग्निर्मा॒ तस्मा॒देन॑सः ॥ 20 (20 appearing in T.B.3.7.12.4)
अति॑क्रामामि दुरि॒तं यदेन॑ः । जहा॑मि रि॒प्रं प॑र॒मे स॒धस्थे॑ । यत्र॒ यन्ति॑ सु॒कृतो॒ नापि॑ दु॒ष्कृत॑ः । तमारो॑हामि सु॒कृतां॒ नु लो॒कं ॥ 21 (21 appearing in T.B.3.7.12.5) त्रि॒ते दे॒वा अ॑मृजतै॒-तदेन॑ः । त्रि॒त ए॒तन्म॑नु॒ष्येषु॑ मामृजे । ततो॑ मा॒ यदि॒ किंचि॑दान॒शे । अ॒ग्निर्मा॒ तस्मा॒देन॑सः ॥ 22 (22 appearing in T.B.3.7.12.5)
ट्.आ. 2.3.1 - "दि॒वि जा॒ता23" "यदाप॑24" दि॒वि जा॒ता अ॒फ्सु जा॒ताः । या जा॒ता ओष॑धीभ्यः

। अथो॒ या अ॑ग्नि॒जा आपः॑ । ता नः॑ शुन्धन्तु॒ शुन्ध॑नीः ॥ 23
यदापो॒ नक्तं॑ दुरि॒तं चरा॑म । यद्वा॒ दिवा॒ नूत॑नं॒ यत्पु॑रा॒णं । हिर॑ण्य-वर्णा॒स्तत॒ उत्पु॑नीत नः ॥ 24
(Both 23 and 24] appearing in T.B.3.7.12.6)
ट्.आ. 2.3.1 -"इ॒मं मे॑ वरुण॒25" "तत्त्वा॑ यामि॒26" इ॒मं मे॑ वरुण श्रुधी॒ हव॑म॒द्या च॑ मृडय । त्वाम॑व॒स्युरा च॑के ॥ 25
तत्त्वा॑ यामि॒ ब्रह्म॑णा॒ वन्द॑मान॒-स्तदा शा॑स्ते॒ यज॑मानो ह॒विर्भिः॑ । अहे॑डमानो वरुणे॒ह बो॒ध्युरु॑शस॒ मा न॒ आयुः॒ प्रमो॑षीः ॥ 26 (Both 25 and 26] appearing in T.S.2.1.11.6) ट्.आ. 2.3.1 -"त्वं नो॑ अग्ने॒27" "सत्वं नो॑ अग्ने॒28" त्वं नो॑ अग्ने॒ वरु॑णस्य वि॒द्वान् दे॒वस्य॒ हेडोऽव॑ यासि सीष्ठाः । यजि॑ष्ठो॒ वह्नि॑ तमः॒ शोशु॑चानो॒ विश्वा॒ द्वेषा॑सि॒ प्रमु॑मुग्ध्य॒स्मत् ॥ 27
स त्वंनो॑ अग्नेऽव॒मो भ॑वो॒ती नेदि॑ष्ठो अ॒स्या उ॒षसो॒ व्यु॑ष्टौ । अव॑ यक्ष्व नो॒ वरु॑ण॒ रराणो॑ वी॒हि मृ॑डी॒क सु॒हवो॑ न एधि ॥ 28 (Both 27 and 28] appearing in T.S.2.5.12.3)
ट्.आ. 2.3.1 -"त्वम॑ग्ने अ॒यासि॑29" त्वम॑ग्ने अ॒याऽसि॑ । अ॒या सन्मन॑सा हि॒तः । अ॒या सन्.ह॒व्यमू॑हिषे । अ॒या नो॑ धेहि भेष॒जम् । इ॒ष्टो अ॒ग्निराहु॑तः । स्वाहा॑कृतः पिपर्तु नः । स्व॒गा दे॒वेभ्य॑ इ॒दं नमः॑ ॥ 29 (29 appearing in T.B.2.4.1.9)
ट्.आ. 2.4.1 -"अव॑ ते॒ हेड॒30" "उदु॑त्त॒म31" अव॑ ते॒ हेडो॑ वरुण॒ नमो॑भि॒रव॑ य॒ज्ञेभि॑रीमहे ह॒विर्भिः॑ । क्षय॑न्न॒स्मभ्य॑मसुर प्रचेतो॒ राज॒न्नेनाꣳ॑सि शिश्रथः कृ॒तानि॑ ॥ 30
उदु॑त्त॒मं॑ व॑रुण॒ पाश॑म॒स्मदवा॑ऽध॒मं॑ विम॑द्ध्य॒मꣳ श्र॑थाय । अथा॑ व॒यमा॑दित्य व्र॒ते तवाऽना॑गसो॒ अदि॑तये स्याम ॥ 31 (Both 30 and 31 appearing in T.S.1.5.11.3)
ट्.आ. 2.4.1 -"मि॒मं मे॑ वरुण॒32 इ॒मं मे॑ वरुण श्रुधी॒ हव॑म॒द्या च॑ मृडय । त्वाम॑व॒स्युरा च॑के ॥ 32 (32] appearing in T.S.2.1.11.6)
ट्.आ. 2.4.1 -"तत्त्वा॑ यामि॒33" 33 appearing is same as 26 above
ट्.आ. 2.4.1 -"त्वं नो॑ अग्ने॒34" 34 appearing is same as 27 above
ट्.आ. 2.4.1 -"सत्वं नो॑ अग्ने35 35 appearing is same as 28 above
[**फाट भ्हेदम् - नमो॒ नमः॑ शिशुकुमाराय॒ नमः॑]